

Kärnavfallsrådets symposium

*Bufferten och återfyllning som kopparkapselns
beskyddare – vad vet vi i dag?*

Oskarshamn 2011-06-15

Avslutande reflektioner

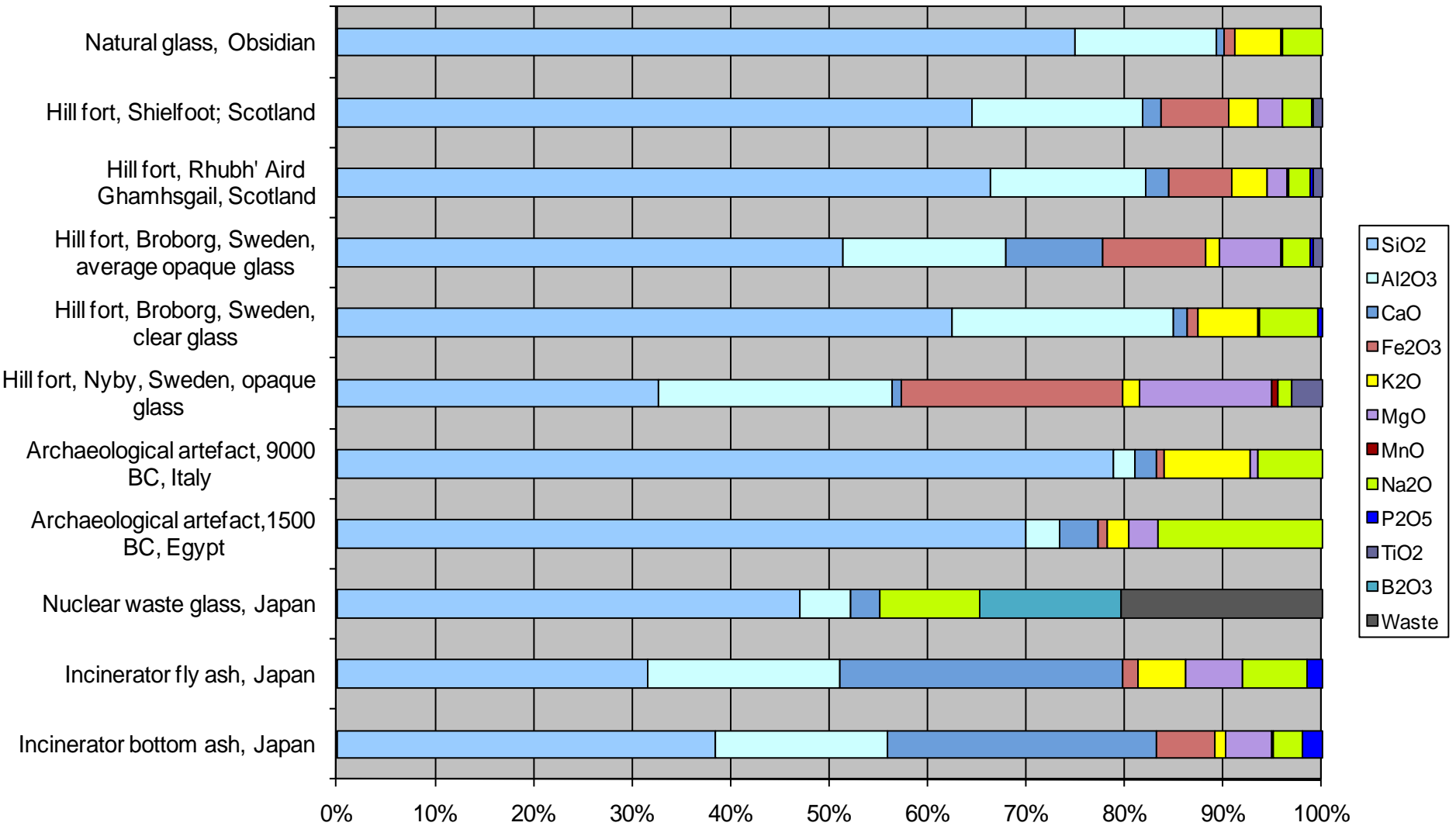
Rolf Sjöblom

Fornborgen
Broborg
1500 år

Examples of chemical composition of glasses

Unika frågor kring kärnavfall

- Det mesta av tillförlitlighet, riskanalys och säkerhetsarbete bygger på upptäckt av avvikelser och reaktion på dessa innan det sker någon olycka
- Vi kan ofta inte göra experiment under de tider som förvaret ska fungera ó
 - Naturliga analogier
 - Antropogena analogier

Utmaningar för framtiden

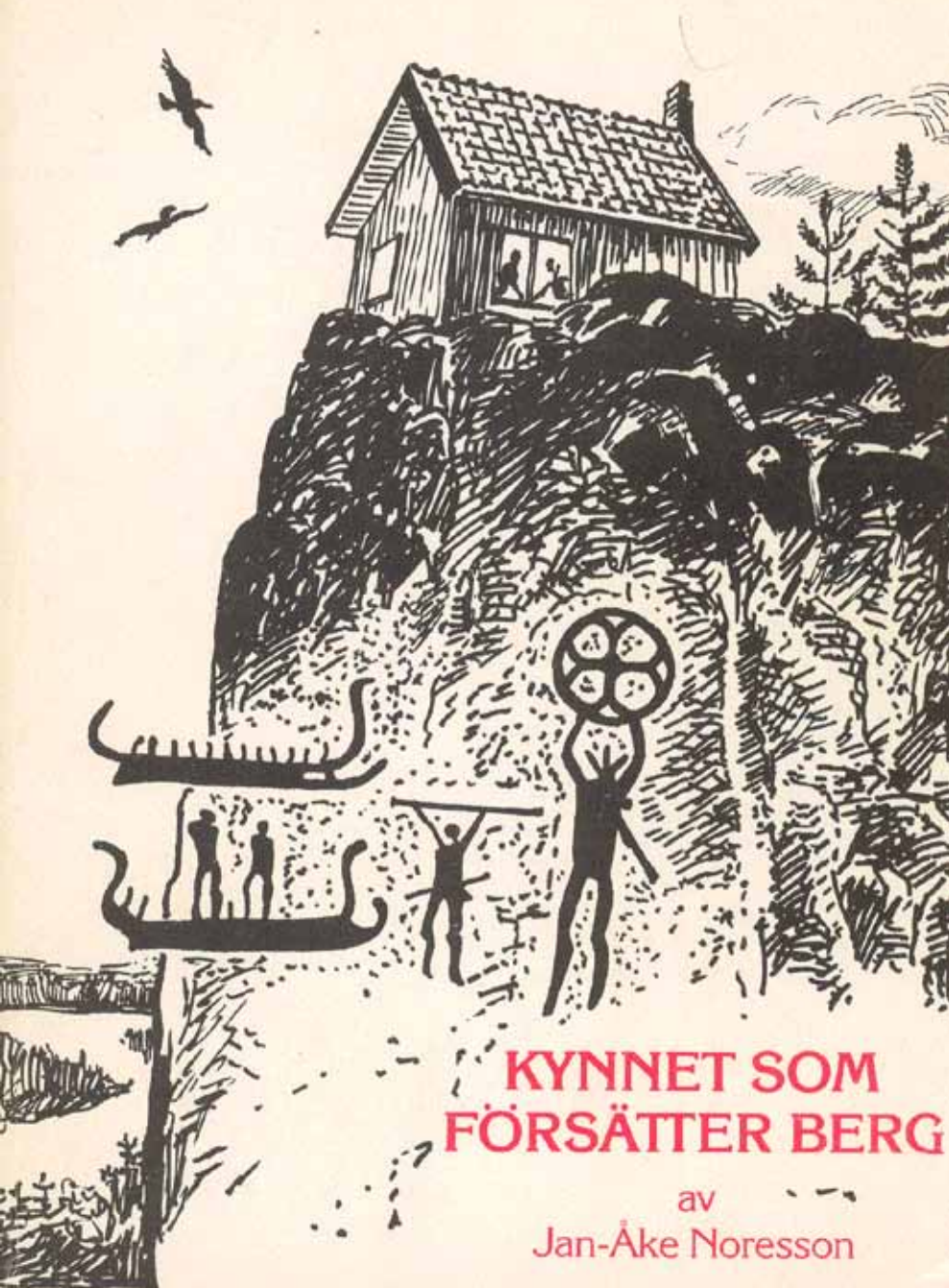
- Att söka och hitta ny relevant kunskap
- Vad kommer nästa generation forskare att få fram?
- Vilka svagheter i den nuvarande kunskapsbasen kommer att upptäckas?
- Kommer långtidsförsök och studier av analogier att innebära upptäckt av nya effekter?
- Att utnyttja tiden fram till förslutning för sådana långtidsförsök som kan ge resultat under denna tid
- T ex val av tillverkningsmetod för bentonitblock

Antag att slutförvaret ska stängas om 100 år

- Det sista som ska hända för SKB och dess ägare är att man får ett "fribrev" som säger att alla skyldigheter är uppfyllda
- Dessförinnan har man troligen
 - lämnat någon form av slutrapport
 - förslutit förvaret
 - fått drifttillstånd
 - fått tillstånd att bygga

Slaget och kriget

- Viktigt att SKB inte bara får tillstånd
ó vinner slaget
- Utan också förtjänar sitt “fribrev”
ó vinner kriget
- Undersök noga möjligheter till pilotförsök och stegvis uppskalning,
 - Med avseende på den kunskap som kan erhållas, och
 - beakta vilka erfarenheter som kan vinnas i varje steg

- Frågor försvinner inte
- De besvaras, eller
 - finns kvar och kommer igen

Från intervju med 70-årige Johannes Engdahl småbrukare och företagare, som riskerade att få statens kärnavfallslager på sin mark

— Jag förstår inte hur han, Nils Rydell, han är byråsekreterare i PRAV, denne person, själv kan tro på vad han säger? Jag frågade när vi möttes däruppe vid borrhalsen:

— Hur går det om dessa avfallskapslar börjar läcka och det finns vattenströmningar nere i berget? Då svarade han att det ska inte ha någon betydelse, eftersom man kan fylla igen runt kapslarna med lera. Det skulle bli så tätt att inget vatten skulle nå fram.

— Det kan ju en blinn kärring känna med en käpp att det är en omöjlig sak. För lera, det flyter upp som välling, när det blir blött!

— Han står och pratar om sådant han inte alls vet. Jag ser det som bevis på inkompetens att tänka.

Avslutande reflektion

- Viktigt att vi har ett samhälle där var och en fritt kan yttra sig och även kritisera myndigheter och andra
- Forskning visar att människor i allmänhet är beredda att stå tillbaka för att efterkommande ska få det bättre
- under förutsättning att andra gör detsamma
- Ó allmänhetens ombud bl a för framtida miljöåtaganden
- Kärnavfallsrådet har en synnerligen viktig uppgift – tack för att jag fått vara med i dag